

**สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1**

The Actual Work and The Expected of Good Governance of School Administrator

Under Chiangrai Primary Educational Service Area Office 1

กัญญภัสร์ วงศ์บุญมา ¹⁾ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ ²⁾ และ พรภวิษย์ มนต์วีชรินทร์ ³⁾

Kanyaphas Wongboonma ¹⁾ Weeraphan Siririth ²⁾ and Pornpavit Monvucharin ³⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

²⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

³⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 2) เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพที่เป็นจริงของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักกระจายอำนาจ รองลงมาคือหลักมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม

2. สภาพที่คาดหวังการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่าหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักการรับผิดชอบต่อ รองลงมา คือ หลักมุ่งเน้นฉันทามติและหลักที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หลักความเสมอภาค

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 พบว่าหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับรวมถึงครู ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์อันเกิดจากความสำเร็จของการพัฒนาสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบต่อ ควรมีความกระตือรือร้น และใส่ใจต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา หลักความโปร่งใส ควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน หลักความเสมอภาค ควรยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และหลักประสิทธิภาพ ควรมีระบบบริหารบุคคลสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของแต่ละคน และมีการวางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ในการดำเนินงานไว้ชัดเจน

คำสำคัญ : สภาพที่เป็นจริง, สภาพที่คาดหวัง, การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research aimed to study the reality of the administration in accordance with the good governance principle of Executive education under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province 1 and then to study the conditions expected in the administration in accordance with the good governance principle of Executive under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province 1 , finally to learn about your comments on the administration in accordance with the good governance principle of Executive education under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province 1 . The population studied in this research was 107 person under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province 1. The instrument for data collection was the rating scale questionnaire with five level rating scale education statistics used in the analysis is the frequency (F) percent (%) Average (μ) and standard deviation (s)

The research findings were as follows:

1. The condition of the administration in accordance with the good governance principle of Executive under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province as a whole is in a level of income. And when it is considered that the main Peak average power dissipation is followed by the main focus on consensus and the average home is the least part.

2. The expected condition management in accordance with the good governance principle of Executive under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province as a whole is in a level most and when considering a major found that an average maximum is the main primary responsibility is the main focus on consensus and which is the main average lowest is equality.

3. Comments management guidelines in accordance with the good governance principle of Executive education under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province

Keywords : The actual practice, The expectation practice, Good Governance

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนา คน การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีหน่วยงาน ที่จัดการศึกษาอยู่หลายหน่วยงานและหลายระดับ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและให้บริการ การศึกษาแก่ประชาชน พัฒนาคคนไทยทุกคนให้พร้อม สำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ผู้บริหาร สถานศึกษามีกระบวนการจัดการบริหาร

ควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานทั้งหมดเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย และแผน ของสถานศึกษาโดยจัดให้มีการทำแผนงานของ สถานศึกษาของตนขึ้น เพื่อจะได้ทราบว่า จะต้อง กิจกรรมอะไรบ้าง จึงจะทำการ

กำหนดทรัพยากรที่ต้องการโดยรวบรวม ความต้องการด้านทรัพยากรจากแผนงาน มีการ จำแนกเป็นหมวดหมู่ที่ต้องการอย่างชัดเจน รวมถึง การแสวงหาทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร จึงจำเป็น ต้องนำรูปแบบ หลักธรรมาภิบาล หรือการบริหาร บ้านเมืองกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นหลักในการปกครอง บริหาร จัดการ ควบคุมดูแล สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ 1) หลักประสิทธิผล เช่น ผลการปฏิบัติ ราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ มีระบบงานเป็นมาตรฐาน มีการติดตาม ประเมิน และพัฒนาปรับปรุงอย่าง ต่อเนื่อง 2) หลักประสิทธิภาพ เช่น องค์กรสามารถ ใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลา ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) หลักการตอบสนอง เช่น การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลา ที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น และไว้วางใจได้ 4) หลักการรับผิดชอบต่อ เช่น ความรับผิดชอบต่อที่ ตอบสนองความคาดหวังของสาธารณะได้ 5) หลัก ความโปร่งใส เช่น มีกระบวนการที่เปิดเผย ชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย 6) หลักการมีส่วนร่วม เช่น มีส่วนร่วม ในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาและร่วมแก้ปัญหาได้ 7) หลักการ กระจายอำนาจ เช่น การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ

การมุ่งเน้นความพึงพอใจในการให้บริการ 8) หลัก นิติธรรม เช่น การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม 9) หลักความเสมอภาค เช่น ความเท่าเทียมกันโดย ไม่แบ่งแยก และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ข้างต้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาดำเนินการ ปฏิบัติอย่างจริงจังในการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา น่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ สามารถ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึง การใช้หลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อศึกษาถึงสภาพ ที่เป็นจริงในการใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งสภาพ ที่คาดหวังในการใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา 1 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้

คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย เขต 1 พ.ศ. 2556 จำนวน 107 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 107 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่สังกัด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งแบบสอบถามแล้วผนึกใส่ซองส่งกลับมาหาผู้วิจัย แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง หลักประสิทธิผล หลักความโปร่งใส หลักการรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ตามลำดับคือหลักการรับผิดชอบ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักความโปร่งใส หลักการตอบสนอง หลักประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักการกระจายอำนาจ หลักประสิทธิภาพ และหลักความเสมอภาค

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 พบว่า หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับรวมถึงครู ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์อันเกิดจากความสำเร็จของการพัฒนาสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบต่อสังคมควรมีความกระตือรือร้น และใส่ใจต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา หลักความโปร่งใส ควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน หลักความเสมอภาค ควรยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และหลักประสิทธิผล ควรมีระบบบริหารบุคคลสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของแต่ละคน และมีการวางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ในการดำเนินงานไว้ชัดเจน

อภิปรายผล

1. สภาพที่เป็นจริงการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

โดยภาพรวมพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล ตั้งสมบุญ [8] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ สามารถ อินตามูล [14] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐ์สุภักดิ์สิงห์ [4] ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ นาหนองตูม [3] ได้ศึกษาถึงการนำหลัก ธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามแนวคิดของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การนำหลัก ธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ให้ความสำคัญของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ดังที่ เกษม วัฒนชัย [2] ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปกครองเพื่อการพัฒนาเมื่อพิจารณาสามลำดับแรกพบว่า หลักการกระจายอำนาจ พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เขต 1

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ รอบคอบ [13] ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ อินตามูล [14] ได้ทำการวิจัย เรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

หลักนิติธรรม พบว่าการบริหารหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ รัตนมณี [12] ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 13 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 หลักกลุ่มผู้บริหาร เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่าอยู่ในเกณฑ์มาก โดยหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนันชัย รัตนไทรแก้ว [5] ได้ศึกษา เรื่องการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ และ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

หลักประสิทธิผล พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ชัยทิพย์ประทุม [1] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สระแก้ว เขต 1 พบว่า การดำเนินงานตามหลัก ธรรมชาติและประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพที่คาดหวังการบริหารตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ งานวิจัยของไพศาล ตั้งสมบูรณ์ [8] ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมชาติในการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทรศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามทรศาสตร์ ใช้หลักธรรมชาติในการ บริหารงานสถานศึกษา ความคาดหวังต่อการใช้ หลักธรรมชาติในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทรศาสตร์ สูงกว่า การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย แสงทอง [16] ศึกษาเรื่อง หลักธรรมชาติกับ การบริหารงานสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขต ตลิ่งชัน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา สันพิง [6] ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตาม หลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามหลัก ธรรมชาติโดยรวมในระดับมากที่สุด

หลักความมุ่งเน้นชั้นตามติ พบว่าสภาพ ที่คาดหวังการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ลาวัลย์ เฟื่องประยูร [10] ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการ บริหารตามหลักธรรมชาติของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหาร วิทยาลัยและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน

ตามหลัก ธรรมชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักชั้นตามติ ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ทองคำ [15] ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพ การบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

หลักความรับผิดชอบ พบว่าการบริหาร หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทรศาสตร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ชุตทองม้วน [9] ศึกษาการใช้หลักธรรมชาติในการบริหารของ คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียง ลำดับดังนี้คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความคุ้มค่าและ ด้านคุณธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรพงษ์ พงศ์ศาสตร์ [7] ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมชาติ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา สันพิง [6] ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตาม หลักธรรมชาติโดยรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านหลัก ความรับผิดชอบและด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากัน

หลักประสิทธิภาพ พบว่า สภาพที่คาดหวัง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย สุขसार [11] ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็น ธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา มีความเป็นธรรมาภิบาลโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และกล่าวว่าธรรมาภิบาลมี ความสำคัญต่อการบริหารงานทุกระดับ โดยจะเป็น หลักเกื้อหนุนความเป็นประชาธิปไตยจะนำมาซึ่ง ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดคือ ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม ความสุจริตโปร่งใส

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้ ควรดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ควรกำหนดนโยบายและวางแผน การใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารงานในทุกระดับให้เกิด ความเข้าใจร่วมกันอย่างเป็นระบบ

1.2 ควรพัฒนาปรับปรุงการใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารงานโดยพิจารณา ภัยด้าน และรายชื่อที่มีคะแนนระดับน้อย เช่น การใช้หลัก ธรรมาภิบาลในด้านหลักการมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติจริง และคาดหวังการใช้หลักธรรมาภิบาลใน การบริหาร งานสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขตอื่น ๆ หรือระดับ การศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเสริมสร้างการใช้ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกพร ชัยทิมประทุม. ความสัมพันธ์ระหว่าง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้วเขต 1. งานนิพนธ์ (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- [2] เกษม วัฒนชัย. ธรรมาภิบาลกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผน การศึกษา, 2546.
- [3] จำนงค์ นาหนองตุ้ม. การนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการบริหารของผู้ อำนวยการ สถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่นเขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย, 2550.
- [4] ชนิษฐ์ภักดิ์ สิงหลกะ. การศึกษาการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถาน ศึกษา ระดับมัธยมศึกษาเอกชนเขต วัฒนานคร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร, 2549.
- [5] ธนันชัย รัตน์ไตรแก้ว. การประเมินการ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์, 2549.
- [6] ปริญญา สันพึง . การศึกษาการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม , 2553.

- [7] พีรพงษ์ พงศ์ศาสตร์. การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2549.
- [8] ไพศาล ตั้งสมบุญณ์. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.สาขาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- [9] ยุทธนา ชุตทองม้วน. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- [10] ลาวัลย์ เฟื่องประยูร. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2553.
- [11] วินัย สุขसार. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2551.
- [12] วิรัตน์ รัตนมณี. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, 2550.
- [13] สมศักดิ์ ครอบคอบ. ประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2548.
- [14] สามารถ อินตามูล. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- [15] สุวรรณ ทองคำ. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี, 2545.
- [16] อรทัย แสงทอง. หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์ พ.ม. (รัฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.